(ז) וּלְרַבָּנוּ תָּם [ו]אֵין צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְדָבָר אַחֵר, אֶלָּא כֵּיוָן שֶׁתִּקְּנוּ וְעָשָׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה וְהֻכְשַׁר לְכָךְ, סַגִּי. הַגָּהּ: (ח) וּמִקְרֵי (ט) עַל יְדֵי כָּךְ כְּלִי שְׁמַלַּאכְתּוֹ לְהִתֵּר, (י) וּמֻתָּר לְטַלְטְלוֹ כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאֵר לְעֵיל סִימָן ש"ח סָעִיף (ב') [ד'] (בית יוסף (ד"ה פקק המלנן) והרמב"ם (פכ"ו ה"ז)). [ז]וְנָגַר שֶׁהוּא יָתֵד שֶׁנּוֹעֲלִים בּוֹ וְתוֹחֲבִין אוֹתוֹ בָּאַסְקֻפָּה לְמַטָּה וְדוֹמֶה טְפֵי (יא) לִבְנָיָן, לֹא סַגִּי בְּהָכִי * וְאֵין נוֹעֲלִים בּוֹ אֶלָּא אִם כֵּן * יֵשׁ קָשׁוּר. וְכֵיצַד יְהֵא קָשׁוּר, * אִם יֵשׁ בְּרֹאשׁוֹ גְּלוּסְטְרָא דְּהַיְנוּ שֶׁהוּא עָב בְּאֶחָד מֵהָרָאשִׁים וְרָאוּי לְכְתֹּשׁ בּוֹ (יב) שָׁדוֹמֶה לִכְלִי, סַגִּי אֲפִלּוּ אִם קָשׁוּר (יג) * בְּחָבֵל דַּק שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִהְיוֹת נָטֶל (יד) בּוֹ, (טו) [ח]וַאֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ קָשׁוּר בַּדָּלֶת עַצְמוֹ אֶלָּא (טז) בִּבְרִיחַ הַדֶּלֶת, [ט]וַאֲפִלּוּ אִם הַחֶבֶל אָרֹךְ וְאֵינוֹ תָּלוּי כְּלָל בָּאֲוִיר אֶלָּא כֻּלּוֹ מֻנָּח בָּאָרֶץ. (יז) [י]וְאִם אֵין בְּרֹאשׁוֹ גְּלוּסְטְרָא, אִם הוּא קָשׁוּר בַּדָּלֶת עַצְמָהּ, סַגִּי אֲפִלּוּ בְּחָבֵל דַּק שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לִנָּטֵל בּוֹ וַאֲפִלּוּ כֻּלּוֹ מֻנָּח בָּאָרֶץ, וְאִם אֵינוֹ קָשׁוּר בַּדָּלֶת אֶלָּא בַּבְּרִיחַ, צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא (יח) הַקֶּשֶׁר אֲמִיץ שֶׁיְּהֵא רָאוּי לִנָּטֵל בּוֹ, וַאֲפִלּוּ הָכִי אֵין צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא תָּלוּי, אֶלָּא אֲפִלּוּ כֻּלּוֹ מֻנָּח בָּאָרֶץ מַתָּר, (יט) שֶׁאֵין אָסוּר אֶלָּא כְּשֶׁשָּׁמְטוֹ וּמַנִּיחוֹ בְּקֶרֶן זָוִית: **ב** (כ) * [כ]כָּל נָגָר שֶׁאָמַרְנוּ, מַיְרֵי שֶׁהָאַסְקֻפָּה גְּבוֹהָה וּכְשֶׁנּוֹעֵץ אוֹתוֹ בַּמִּפְתָּן אֵינוֹ נוֹקֵב בָּאָרֶץ, (כא) אֲבָל אִם (כב) נִפְחֲתָה

ו שם בתוספות (ד"ה וכי תימא). ז עזרוביז ק"א (ע"ב) בשם הגה"ת וכרבי יוסי וכדמפרש שם בגמרא ק"ב (ע"א), קרי"ף (לד:) וכמו שכתב הרא"ש שם (שבת פי"ז סי' ח). ח שם בתוספות (עירובין קא: ד"ה כיפלינהו). ט טור. י שם (קב:) בשם הגה"ת וכרבי יהודה, וכדמפרש לה רבא שם. כ שם בברייתא וכרבי יהודה, וכפרוש רש"י (ד"ה נקמו).

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּכֵיוָן שֶׁתִּקְּנוּ יֵשׁ עָלָיו תּוֹרַת כְּלִי וְיוֹצֵא מִתּוֹרַת בִּנְיָן, רַק דִּלְרַשִׁ"י (קכו: ד"ה וכי"ת) בָּעֵינַן דָּוְקָא שֶׁיְּהֵא רָאוּי לְשׁוּם תַּשְׁמִישׁ אַחֵר, וּלְרַבָּנוּ תָּם (שם ד"ה וכי תימא) אֵין צָרִיךְ שֶׁיִּתְקָנֶנּוּ אֶלָּא לִנְעֹל בּוֹ, דְּהָוָה נַמִּי יֵשׁ תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו וְיוֹצֵא מִתּוֹרַת בִּנְיָן: (ז) **וּלְרַבָּנוּ תָּם וְכוּ'.** א]וּלְעֵת הַצֹּרֶךְ (ו) יֵשׁ לְהָקֵל כְּרַבָּנוּ תָּם, דְּכֵן סְתָם הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ לְעֵיל בְּסִימָן ש"ח סָעִיף י': (ח) **וּמִקְרֵי וְכוּ'.** דְּמִלְאכֶת הַגְּעִילָה הוּא לְהַתִּר: (ט) **עַל יְדֵי כָּךְ וְכוּ'.** אֲבָל (ו) קָנָה שָׁמוֹסְקִין בּוֹ זֵיתִים, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹעֲלִין בּוֹ מִקְרֵי מְלַאכְתּוֹ לְאִסּוּר, כֵּיוָן שֶׁעִקָּרוֹ עֲשׂוּי לְכָךְ הוֹלְכִין אַחַר רֹב תַּשְׁמִישׁוֹ: (י) **וּמֻתָּר לְטַלְטְלוֹ.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא לִצְרָךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ רַק צָרָךְ קְצָת, וְזֶהוּ שֶׁצִּיֵּן רַמ"א כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר לְעֵיל בְּסִימָן ש"ח, אֲבָל בְּעִנְיָנוֹ דְּאִירְיָנִן לְעִנְיַן לִנְעֹל בּוֹ דְּהוּא לִצְרָךְ גּוּפוֹ, מֻתָּר כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תּוֹרַת כְּלִי, אֲפִלּוּ עוֹמֵד לִמְסֹק בּוֹ זֵיתִים: (יא) **לְבִנְיָן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁנִּרְאֶה (מ) כְּשֶׁאָר נְגָרִים וְיִתְדוֹת שֶׁנּוֹעֲצִין בְּכֹתֶל דְּיֵשׁ בָּזֶה מִשּׁוּם בִּנְיָן, וּלְכָךְ בְּעֵינַן שֶׁיְּהֵא קָשׁוּר: (יב) **שֶׁדּוֹמֶה לִכְלִי.** הַיְנוּ דְּכֵיוָן דְּכְלִי הוּא לֹא הָוֵי בִּבְנִיָן, (ט) דְּנִרְאֶה לְכֹל דִּלְפִי שָׁעָה מְשִׁימוֹ שָׁם: (יג) **בְּחָבֵל דַּק.** מַשְׁמַע דְּעַל כָּל פָּנִים קָשׁוּר מִיהוּ בְּעֵינַן, ב]וְכֵן פָּסַק הַשַּׁ"ז (סק"א) דְּהַקְּשִׁירָה הוּא לְעִכּוּבָא, וּבְסָפֵר אֶלְיָה רַבָּא (סק"ד) כָּתַב דִּלְעֵצַת הַצָּרָךְ יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַמַּקִּילִין עַל יְדֵי גְּלוּסְטְרָא כֵּיוָן שֶׁהוּא כְּלִי, אַף בְּלִי קְשִׁירָה כְּלָל, אֲבָל בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א מַשְׁמַע דְּמִדְּאִיצְטְרִיךְ לְדִינָא כְּהַסַּ"ז. וְאִם הַנָּגָר מְחֻבָּר לַדֶּלֶת וּמוֹשְׁכִין אוֹתוֹ וְתוֹחֲבִין בַּחוֹר, מַתָּר לְכַלֵּי עָלְמָא אַף בְּלִי קְשִׁירָה [חַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל לט ס"י)]: (יד) **בּוֹ.** שֶׁאִם רוֹצֶה לְטַלְטְלוֹ עַל יְדֵי אוֹתוֹ חָבֵל, מִיָּד נִפְסָק: (טו) **וַאֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ וְכוּ'.** וְהָוֶה אָמִינָא דְּאֵינוֹ מִנְכָּר כָּל כָּךְ דְּהוּא רַק לִנְעִילָה: (טז) **בִּבְרִיחַ הַדֶּלֶת.** אוֹ (י) בַּמְּזוּזָה שֶׁאֲחוֹרֵי הַדֶּלֶת: (יז) **וְאִם אֵין בְּרֹאשׁוֹ וְכוּ'.** מִשּׁוּם דְּכֵיוָן דְּאֵין עַל הַנָּגָר תּוֹרַת כְּלִי, בְּעֵינַן שֶׁיְּהֵא יוֹתֵר הֵכַר שֶׁהוּא עוֹמֵד רַק לִנְעִילָה, דְּלֹא יְהֵיֶה נִרְאֶה כְּבוֹנָה: (יח) **הַקֶּשֶׁר אֲמִיץ.** וּכְלָאו הָכִי אָסוּר (יא) אֲפִלּוּ אִם הַנָּגָר תָּלוּי בַּאֲוִיר וְאֵינוֹ נִגָּרר כְּלָל בָּאָרֶץ: (יט) **שֶׁאֵין אָסוּר וְכוּ'.** קַאי אַלְּעֵיל שֶׁכָּתַב דְּמֻתָּר אֲפִלּוּ בְּחָבֵל דַּק, וְעַל זֶה סִיֵּם וְכָתַב שֶׁאֵין אָסוּר אֶלָּא כְּשֶׁשָּׁמְטוֹ, הַיְנוּ שֶׁאֵינוֹ קָשׁוּר כְּלָל וּכְשֶׁשָּׁמְטוֹ מִמָּקוֹם הַחוֹר שֶׁנּוֹעַל שָׁם הַדֶּלֶת מִנִּיחוֹ בְּקֶרֶן זָוִית, דְּאָז אֵינוֹ נִרְאֶה כְּמוֹכֵן לִנְעֹל וְהָוֵי כִּבְנוֹנָה: **ב** (כ) **כָּל נָגָר.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ (יא) יֵשׁ בְּרֹאשׁוֹ גְּלוּסְטְרָא, וְהוּא קָשׁוּר, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד"ה כל נגר): (כא) **אֲבָל אִם וְכוּ'.** הַיְנוּ עָשָׂה לוֹ בֵּית יָד [הוּא כְּמוֹ גְּלוּסְטְרָא דְּלֵעֵיל וְדוֹמֶה לְמַקֶּבֶת שֶׁכּוֹתְשִׁים בּוֹ בְּשָׂמִים, אַף לְעֵיל אֵירֵי דְּהַגְּלוּסְטְרָא הָיָה בּוֹ מְמֵילָא וְכָאן אֵירְיָנִן דְּעָשָׂה אוֹתוֹ בְּיָדַיִם], מוּכָח דִּכְלִי הוּא וְתוּ לֹא מַחֲזֵי כְּבוֹנָה, דְּאֵין דֶּרֶךְ לְשַׁקֵּעַ כְּלִי בְּבִנְיָן לְבַטְּלוֹ שָׁם, וְכֵיוָן שֶׁעָשָׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה לַעֲשׂוֹתוֹ כְּלִי, שָׁרֵי וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ קָשׁוּר, כֵּן כָּתַב בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ונגר) וְהֵבִיא רְאָיָה מִן הָרִי"ף (לד:), ג]וְהַגְּרַ"א כָּתַב בְּבֵאוּרוֹ, דִּלְרַעַת רַשִׁ"י (קב: ד"ה עשה) וְהַטּוּר לֹא מָצִינוּ הַתֵּר בְּנִקְמַז דְּהַיְנוּ נִפְחֲתָה הָאַסְקֻפָּה, אֲפִלּוּ עַל יְדֵי עֲשִׂיַּת בֵּית יָד: (כב) **נִפְחֲתָה הָאַסְקֻפָּה וְכוּ'.** וְאִם מִתְּחִלָּה עָשָׂה חָלָל בְּקַרְקַע מָקוֹם שֶׁהַנָּגָר יְהֵיֶה רֹאשׁוֹ שָׁם, וְאֵינוֹ מוֹסִיף נָקָב בָּאָרֶץ, (יג) אֵין אִסּוּר. וּבָזֶה נִיחָא מַה שֶּׁכָּרַב בַּחוֹמָה מִכָּאן וּמִכָּאן, וְתוֹחֲבִין הַבְּרִיחַ לְשָׁם שֶׁהוֹלֵךְ מִקָּצֶה זֶה לָזֶה, וְלֹא אָמְרִינַן דְּהָוֵי כְּבוֹנָה דְּמַה לִּי שֶׁנַּכְנֵס בַּחוֹמָה אוֹ לְמַטָּה בָּאָרֶץ, אֶלָּא מְשׁוּם שֶׁנַּעֲשָׂה מִתְּחִלָּה לְכָךְ נְקָבִים בַּחוֹמָה, עַל כֵּן אֵין אִסּוּר. וְעוֹד נִרְאֶה דְּכֵיוָן שֶׁעוֹשִׂין טַבַּעַת שֶׁל בַּרְזֶל בְּאֶמְצַע הַבְּרִיחַ וּבוֹ אוֹחֲזִין בְּשָׁעַת פְּתִיחָה וּנְעִילָה וּמוֹשְׁכִים אֶת הַבְּרִיחַ, זֶה הָוֵי כְּעָשָׂה לוֹ בֵּית יָד דְּמַתָּר

בַּאוּר הַלָּכָה

עַדַיִן כְּלִי שְׁמְלַאכְתּוֹ לְאִסּוּר. כֵּיוָן שֶׁלֹּא הָיָה עַדַיִן רַק הַזְמָנָה בְּעָלְמָא לָזֶה, וּמְצָאתִי בְּאֹשֶׁל אַבְרָהָם בְּסִימָן רע"ט אוֹת (כ) [י"ד] שְׁמְצַדֵּד כֵּן כְּמוֹ שְׁכָתַבְנוּ, וְעַיֵּן שָׁם עוֹד מַה שְׁמַחֲלֵק בָּזֶה:

* וְאֵין נוֹעֲלִים בּוֹ אֶלָּא אִם כֵּן וְכוּ'. מֵיהוּ בְּקָשׁוּר אֵין צָרִיךְ אֲפִלּוּ מַחֲשָׁבָה שִׁיְּחַשֵּׁב עָלָיו מִבְּעוֹד יוֹם. בַּ"ח (ס"א) וְאַלְיָה רַבָּה (סק"א):

* יְהֵא קָשׁוּר. אֲבָל בְּמַחֲשָׁבָה בְּעָלְמָא שֶׁחִשֵּׁב עָלָיו מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אֵיכָא אִסּוּר דְּאוֹרַיְתָא לְדַעַת רַשִׁ"י (עירובין קכ. ד"ה הלכה). דְּסְבִירָא לֵהּ דְּהָלְכָה דָּנָגָר הַמֻּנָּח אִסּוּר אַף בְּמֻקְדָּשׁ, אֲבָל לְדַעַת הָרַא"ש שָׁם [עַרוּבִין ק"כ עַמּוּד א'] (פ"י סי' טו) דְּסְבִירָא לֵהּ דְּהָלְכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּמֻנָּח מֻתָּר בְּמֻקְדָּשׁ, וּמְשׁוּם דְּכֵיוָן דְּמֻתָּקָן מֵאֶתְמוֹל לְהָכִי לָאו בּוֹנֶה הוּא [וְכִדְמַפָּרֵשׁ רַשִׁ"י בְּשַׁבָּת קכ"ו עַמּוּד א' (ד"ה המונח)], אִם כֵּן אִסּוּר זֶה הוּא רַק מִדְּרַבָּנָן, וּבִכְרָכִין לְדַעַת רַבָּנוּ תָּם, עַיֵּן בְּשַׁבָּת קכ"ו עַמּוּד א' תּוֹסְפוֹת דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְהַמֻּנָּח. וְכָל זֶה בְּנָגָר בְּרֹאשׁוֹ גְּלוּסְטְרָא אֲבָל בְּיֵשׁ בְּרֹאשׁוֹ גְּלוּסְטְרָא אֲשֶׁר בְּלַלֵּי עָלְמָא הוּא רַק מִדְּרַבָּנָן, כֵּיוָן דְּתוֹרַת כְּלִי עָלָיו. שׁוּב רָאִיתִי בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א (ס"ב) שֶׁכָּתַב דְּלִדְעַת רַשִׁ"י מֻתָּר עַל יְדֵי גְּלוּסְטְרָא אַף בְּלִי קְשִׁירָה כְּלָל, וְאַף עַל פִּי כֵן סְפֵקָתָנוּ נִשְׁאָר בְּמְקוֹמוֹ אֶלָּא דְּטוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ דְּאוֹסְרִים בְּלִי קְשִׁירָה אֲפִלּוּ עַל יְדֵי גְּלוּסְטְרָא, אִם בְּעָלְמָא יִסְתְּרוּ בְּמַנָּח כְּדַעַת רַשִׁ"י דְּהוּא מִדְּאוֹרַיְתָא אֲפִלּוּ עַל פִּי כֵן בְּכָבֵן בְּגְלוּסְטְרָא הוּא מִדְּרַבָּנָן:

* אִם יֵשׁ בְּרֹאשׁוֹ גְּלוּסְטְרָא. הַיְנוּ מְמֵילָא, אֲבָל אִם עָשָׂה גְּלוּסְטְרָא לְרֹאשׁוֹ, מִשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ונגר) דְּזֶה לְכַלֵּי עָלְמָא מַתָּר אֲפִלּוּ בְּלִי קְשִׁירָה כְּלָל, כֵּיוָן דְּעָשָׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה שֶׁהוּא כְּלִי לֹא מְחֲזֵי כְּבוֹנָה כְּלָל, וְיוֹתֵר מִזֶּה שֶׁזֶּה מַתָּר אֲפִלּוּ בְּנִקְמַז [הַיְנוּ כְּשֶׁהַנֶּגֶר נִכְנַס בְּחוֹר הָאַסְקֻפָּה נוֹקֵב בְּחוֹר הָאַסְקֻפָּה נִפְחֲתוּ בָּאָרֶץ הַמְבֹאָר בְּסָעִיף ב' לְאִסּוּר וּבָזֶה מָתַר]. וּמִבֵּאוּר הַגְּרַ"א (שם) מוּכָח דְּסְבִירָא לֵהּ דְּלִדְעַת הַטּוּר אֵין לְחַלֵּק בָּזֶה כְּלָל, דְּהָא סְבִירָא לֵהּ דְּדִין בַּיִת יָד הוּא דִּין אֶחָד דְּגְלוּסְטְרָא דְּמִתְנִיתִין, וְכָל שֶׁכֵּן דְּאֵין לְהַתִּיר בָּזֶה בְּנִקְמַז לְדִידֵהּ, רַק לְדַעַת הָרִי"ף (לד:) עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסִמּוּךְ:

* בְּחָבֵל דַּק. וְעַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יג) בְּשֵׁם הַשַּׁ"ז וְהַגְּרַ"א. וְאַף דְּהַגְּרַ"א כָּתַב בְּסִמּוּךְ (ס"ב) דְּלִהְשׁוּתֵי מַתָּר עַל יְדֵי גְּלוּסְטְרָא אַף בְּאֵינוֹ קָשׁוּר, הַיְנוּ בְּאֵינוֹ קָשׁוּר בְּדֶלֶת אֶלָּא בַּבְּרִיחַ אֲבָל עַל כָּל פָּנִים קָשׁוּר מֵיהוּ בָּעֵינַן, דְּאִי לָאו הָכִי סוֹתְרִים דִּבְרֵי הַגְּרַ"א שֶׁכָּתַב בְּהֶדְיָא דְּכֵן מוּכָח בְּטוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ דְּבָעֵינַן קָשׁוּר. וּכְזֶה נִיחָא מַה שֶּׁסִּיֵּם אַחֲרֵי כֵּן דְּלִרַשִׁ"י מַתָּר אֲפִלּוּ בְּאֵינוֹ קָשׁוּר כְּלָל, הַיְנוּ דְּלִדְיוֹקֵהּ מַתָּר אֲפִלּוּ בְּלֹא בַּדֶּלֶת וְלֹא בַּבְּרִיחַ:

ב * כָּל נָגָר. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"כ), כֵּן הוּא לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ונגר). וְלִפְי מַה שֶּׁכָּתַב הַגְּרַ"א בְּבֵאוּרוֹ, אֲשֶׁר דִּלְדִבְרֵי הָרִי"ף (לד:) יֵשׁ לְהַקֵּל בְּיֵשׁ בְּרֹאשׁוֹ גְּלוּסְטְרָא, אַף בְּנִקְמַז דְּהַיְנוּ נִפְחֲתָה הָאַסְקֻפָּה:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ו) כֵּן מַשְׁמַע מִמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) וְכֵן בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק"ד): (ז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ב): (ח) רַבָּנוּ יְהוֹנָתָן (עירובין לד: ד"ה הלכה): (ט) מִבֵּית יוֹסֵף (ד"ה פקק): (י) רַבָּנוּ יְהוֹנָתָן (שם לד: ד"ה והוא שקשור, עי"ש): (יא) הַגְּרַ"א: **ב** (יב) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ונגר). וּמַה שֶּׁכָּתַבְתִּי וְהוּא קָשׁוּר, גַּם כֵּן מוּכָח שָׁם, דְּהָא כָּתַב דְּהָאבַּעְיָא דְּעָשָׂה לוֹ בַּיִת יָד קַאי אַנִּקְמַז דְּאֵירֵי בֵּהּ הַגְּמָרָא מַעֲקֶרֶת, וְשָׁם אֵיתָא בְּהֶדְיָא דְּאֲפִלּוּ אֵינוֹ נִשְׁמָט אָסוּר: (יג) [ד]וּבְאֵלְיָה רַבָּה (סק"ה) מְסַקֵּפֵק קָצַת בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם.

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ב) התיר לכתחילה כדעת ר"ת. **ב]** ובשו"ע הרב (ס"ד) התיר רק בקשור. **ג]** ובשו"ע הרב (ס"ד) התיר בעשה לו בית יד אף שאינו קשור. **ד]** ובשו"ע הרב (ס"ו) התיר כהט"ז.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בְּאֵר הַגּוֹלָה קיח:

הָאַסְקֻפָּה בְּעִנְיָן שֶׁכְּשֶׁמַּכְנִיס הַנֶּגֶר בַּחוֹר נוֹקֵב (ג) תַּחְתָּיו בָּאָרֶץ, * הָוֵי בְּנְיָן וְאָסוּר לִנְעֹל בּוֹ: ג לְרָחְבָּה שֶׁאַחוֹרֵי הַבָּתִּים * שֶׁאֵין נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים בָּהּ (כג) תְּדִיר, אִם עָשָׂה דֶּלֶת לְפִתְחָהּ אוֹ שֶׁתּוֹלָה בָּהּ מַחְצֶלֶת שֶׁל קָנִים, וְכֵן פְּרָצָה (כד) שֶׁגְּדָרָהּ בְּקוֹצִים כְּעֵין דֶּלֶת, מ"אִם יֵשׁ לָהֶם צִיר (פְּרוּשׁ צִיר, נוֹקְבִין הַדֶּלֶת וְקוֹבְעִים בּוֹ עֵץ חַד כְּדֵי לְהַכְנִיסוֹ בָּאָרֶץ לַחְזֹר לְכָאן וּלְכָאן), אוֹ אֲפִלּוּ אֵין לָהֶם עַתָּה צִיר אֶלָּא (כה) שֶׁהָיָה לָהֶם צִיר, נוֹעֲלִים בָּהֶם (כו) אֲפִלּוּ הֵם נִגָּרִים בָּאָרֶץ רַק שֶׁקְּשָׁרָם וּתְלָאָם לִנְעֹל בָּהֶם וְלֹא חֲשִׁיב כִּבְנָה, שֶׁנִּפְקָר בָּהֶם שֶׁהוּא דֶּלֶת כֵּיוָן שֶׁהָיָה לָהֶם צִיר. הַגָּהָה: וְכָל שֶׁכֵּן אִם יֵשׁ לָהֶם צִיר עַדַיִן, וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַחֲזִיר הַצִּיר לִמְקוֹמוֹ, כְּדֶרֶךְ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן סִימָן תקי"ט (ס"ק) (בית יוסף (ד"ה ותנן)). אֲבָל אִם אֵין לָהֶם צִיר וְלֹא הָיָה לָהֶם צִיר, אֵין נוֹעֲלִים בָּהֶם נ"אֶלָּא אִם כֵּן הָיוּ (כז) * גְּבוֹהִים מִן הָאָרֶץ. (כח) ס"וּפְתָחָהּ הָעֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר, נוֹעֲלִים בּוֹ אֲפִלּוּ לֹא הָיָה לוֹ צִיר מֵעוֹלָם (כט) וְהוּא נִגָּרר: ד (ל) ע"דֶּלֶת הָעֲשׂוּי (לא) מִלּוּחַ אֶחָד, אוֹ שֶׁאֵין לָהּ אַסְקֻפָּה הַמַּחְתֶּה"נָה (לב) וּכְשֶׁפּוֹתְחִים שׁוֹמְטִין אוֹתָהּ וַעֲוֹקְרִים אוֹתָהּ, (ד) אֵין נוֹעֲלִים בָּהּ פ"אֲפִלּוּ יֵשׁ לָהּ צִיר*). הַגָּהָה: אֲבָל דֶּלֶת הָעֲשׂוּיָה מִקְרָשִׁים הָרְבֵּה, שָׁרֵי (לג) אַף עַל פִּי שֶׁשּׁוֹמְטִים אוֹתָהּ כְּשֶׁפּוֹתְחָהּ, אִם יֵשׁ לָהּ אַסְקֻפָּה. וְהוּא הַדִּין בְּמָקוֹם שֶׁנּוֹעֲלִים בִּקְרָשִׁים הָרְבֵּה (לד) וְיֵשׁ חֲקִיקָה לְמַעְלָה וּלְמַטָּה שֶׁמַּכְנִיס בָּהֶם הַקְּרָשִׁים, (לה) שֶׁדֵּינָם כְּדֶלֶת (לו) הוֹאִיל (ה) וְאֵינָן לוּחַ אֶחָד בְּכָל הַדֶּלֶת (בית יוסף (ד"ה ולמ)): ה צ"שְׁדָּה תֵּבָה וּמִגְדָּל שֶׁפְּתָחֶיהָן מִן הַצַּד וְיֵשׁ

ל שם ק"א (ע"א) בְּמִשְׁנָה, וּכְפִרוּשׁ רַ"שִׁ"י (ד"ה הדלת). מ שם בְּגְמָרָא, וּכְרֻבָּא. נ שם, בְּדִמְפָרֵשׁ לַהּ רָבָא. ס טור, ומִדִּבְרֵי הָרֹא"שׁ שָׁם (פ"י סי' טו) בְּשֵׁם הָרַאֲב"ד. ע שם בְּגְמָרָא דֶּלֶת אֶלְמָנָה, וְאֵיכָא תְּרֵי לִשְׁנֵי בְּפִרוּשׁוֹ, וּפָסַק הַשּׁוּר כִּשְׁנֵיהֶם לְהַחְמִיר. פ תּוֹסְפוֹת שָׁם (ד"ה דלת) וְהַשּׁוּר. *) וְאֵם מַתִּיר לְסַלֵּק תְּרֵיסֵי הַחַלּוֹנוֹת, לְקַמָּן בְּסִימָן תקי"ט (ס"א). צ שם ק"ב (ע"ב) בְּפָרִיתָא.

בְּאֵר הַיטֵב

שְׁמוֹסְקִין בּוֹ זַיְתִים, אַף עַל פִּי שֶׁנּוֹעֲלִין בּוֹ, מִכָּל מָקוֹם מִקְרֵי מְלֵאכְתּוֹ לְאִסּוּר, כֵּן מַשְׁמַע בְּרַמְבַּ"ם (פכ"ו ה"ז): ב (ג) תַּחְתָּיו. וְאִם מִתְּחִלָּה עֲשָׂה חֵלֶל בְּקַרְקַע מָקוֹם שֶׁהַנֶּגֶר יְהֵיָה רֹאשׁוֹ שָׁם, שַׁאֵינוֹ מוֹסִיף נֶקֶב בָּאָרֶץ, אֵין אִסּוּר. עוֹד נִרְאֶה לִי דְּאִם עוֹשִׂין טַבְעַת שֶׁל בַּרְזֶל בְּאֶמְצַע הַבְּרִיחַ וּבוֹ אוֹחֲזִין בְּשָׁעַת פְּתִיחָה וּנְעִילָה, הֲרֵי־כְּעוֹשֶׂה לוֹ בַּיִת יָד וּמַתִּיר אֲפִלּוּ אֵין קֶשׁוּר וְתָלוּי. ט"ז (סק"ב), עַיֵּן שָׁם: ד (ד) אֵין. וְהוּא הַדִּין בְּקֶסֶת חָלוֹן אִם אֵין עֲשׂוּי לִפְתֹּחַ אֶלָּא לְעִתִּים רְחוֹקוֹת, הֲרֵי כְּאֹהֶל קָבוּעַ. הָרֹא"שׁ סוֹף עֲרֻבִּין (פ"י סי' טו ע"י"ש): (ה) וְאֵינָן. וְהַבַּ"ח (ס"ה) מַקֵּל אַף בְּלוּחַ אֶחָד אִם עֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר, וְהַרְמַבַּ"ם (פכ"ו ה"ט) מַקֵּל טְפֵי. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח):

בְּאוּר הַלָּכָה

* **הָוֵי בְּנְיָן.** בַּגְּמָרָא (עירובין קב.) אֵיתָא מְשׁוּם דְּמַחֲזֵי כְּבוֹנֶה:

ג * **שֶׁאֵין נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים בָּהּ תָּדִיר.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כז). **וְעַיֵּן בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת** (סק"ט) **דְּמִצַּדַּד א]דִּבְפִתְחָא הָעֲשׂוּי לִכְנֹס בְּפִתְחוֹת מְשֻׁלָּשִׁים יום, הָוֵי כְּפִתְחָא הָעֲשׂוי לִכְנֹס בָּהּ תָּדִיר:**

* **גְּבוֹהִים מִן הָאָרֶץ.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כז). וְהֵנָּה בִּנְשִׁמַת אָדָם (ח"ב) כְּלַל ל"ט (סק"א) הֶרְחִיב הַדִּבְרִים בְּעִנְיָן זֶה וְכָתַב, דְּמַה דְּאִיתָא בַּמִּשְׁנָה (עירובין קא.) דְּבָעִינַן שֶׁיִּהְיוּ גְּבוֹהִים מִן הָאָרֶץ, יֵשׁ מַחְלֹקֶת הָרִאשׁוֹנִים בְּבֵאוּרוֹ עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב בְּכָל דִּבְרֵיהֶם. וּבָאֶמֶת בְּאוּרוֹ שֶׁיָּצָא לְחַדֵּשׁ בְּעִנְיָן זֶה וְעַל יָדֵי זֶה נִשְׁתַּנָּה הֲלָכָה בְּהַחֲזִיר אָדָם (ס"ה) הוּא מִלְּתָא חַדְתֵּי, וְכִמְעַט כָּל הָרִאשׁוֹנִים לֹא פֵּרְשׁוּ כֵּן, הֲלֹא הָמָּה הָרַ"ן (המאור לג: ד"ה הא) וְהָרִיטְבָ"א (עירובין קא. ד"ה מתני') שֶׁהֵבִיאָם בְּעַצְמָן, שֶׁפֵּרְשׁוּ בְּהֶדְיָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה, וְכֵן רַ"שִׁ"י בְּפִשְׁנָה (ד"ה אין) מוֹכִיחַ גַּם כֵּן בְּהֶדְיָא שֶׁפְּרַשׁ כֵּן, וְגַם הָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' עח) הֶעֱתִיקוֹ, וְגַם הָרַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה (עירובין פ"י מ"ח) מַשְׁמַע דְּמְפָרֵשׁ גַּם כֵּן שֶׁיִּהְיֶה קָשׁוּר, וְהוּא מִמַּשׁ כְּעֵין פֵּרוּשׁ הַתּוֹסָפוֹת בְּדַף קכ"ו עַמּוּד ב' (ד"ה ודי תימא) [וְלִפְלָא שֶׁכָּתַב: הַנִּשְׁמַת אָדָם דְּמַהֲרַמְבַּ"ם בְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה מַשְׁמַע דִּדְבָרָיו דִּבְכוּבֵּד מִן הָאָרֶץ מְהַנֵּי אַף עַל פִּי שֶׁאֵין קָשׁוּר כְּלָל, דְּאִדְרַבָּה מוּכָח שָׁם לְהֶפּוּךְ בְּסוֹף דְּבָרָיו עַיֵּן שָׁם]. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַנִּשְׁמַת אָדָם דְּמַהֲרִי"ף (עירובין לג:) וְהָרֹא"שׁ (שם פ"י סי' יג) וְהָרַב עוֹבַדְיָה בַּרְטְנוּרָא (פ"י מ"ח) וְהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע הַפְּשָׁטוּת כְּדִבְרֵיהֶם, לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי לֹא רָאִיתִי בָּזֶה שׁוּם רְאָיָה לִדְבָרָיו, דַּהֲלֹא הֶעְתִּיקוּ כֻּלָּם רַק לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה, וְכִי הֵיכִי דְּמַפָּרְשִׁי הָרַ"ן וְהָרִיטְבָ"א וּשְׁאָרֵי הָרִאשׁוֹנִים לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה יִפְרְשׁוּ גַּם כֵּן כְּדִבְרֵיהֶם. וּמַהֲרַמְבַּ"ם בְּחִבּוּרוֹ (פכ"ו ה"ח) גַּם כֵּן אֵין הוֹכָחָה כָּל שֶׁהוּ לְהַמְעַיֵּן, וּכְפָרָט שֶׁבְּפֵרוּשׁ הַמִּשְׁנָה שֶׁלּוֹ מַשְׁמַע בְּהֶדְיָא דְּמְפָרֵשׁ שֶׁיִּהְיֶה קָשׁוּר, וְלֹא נֶאְמַר סָתַם לְדִבְרֵיהֶם כִּי אִם תְּדִיר, (יח) הַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁלְּבָלָת הִיא עֲשׂוּיָה וְלֹא מַחֲזֵי כִּבְנוֹנָה: (כט) וְהוּא נִגָּרר. בְּאֶרֶץ כְּשֶׁפּוֹתְחָהּ. וְהִנֵּה מִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע (יט) דְּעַל כָּל פָּנִים קָשׁוּר מִיהוּ בְּעֵינָן, אֲבָל מִלְּשׁוֹן הַגְּ"הָ בְּסָעִיף ד' מַשְׁמַע דְּסִבְרָא לַהּ דַּאֲפִלּוּ אֵינוֹ קָשׁוּר כְּלָל שָׁרֵי אִם יֵשׁ לָהּ אַסְקֻפָּה מִלְּמַטָּה, וְיֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה [עַיֵּן בְּהַגֶּ"ר"א (ס"ד) שֶׁכָּתַב שֶׁכֵּן הוּא דַּעַת הָרִי"ף (עירובין לג:) וְהָרַמְבַּ"ם (פכ"ו ה"ט), וּבִפְרָט שֶׁכֵּן סָתַם הָרַמְ"א]: ד (ל) דֶּלֶת הָעֲשׂוּי וְכוּ'. הֵיכִי דְּמִי (כ) לְפִי שֶׁאֵין לָהּ תִּקּוּנֵי הַדֶּלֶת כְּשֶׁאָר דְּלָתוֹת הֲרֵי כִּסְתִימָה בְּעִלְּמָא וְנִרְאֶה כְּבוֹנָה. וּמֵירֵי כֵּאן (כמ) אֲפִלּוּ בְּפָתַח הָעֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר: (לא) מִלּוּחַ אֶחָד אוֹ שֶׁאֵין וְכוּ'. וְדַעַת הָרַמְבַּ"ם (שם) דְּלֹא אִסּוּר אֶלָּא בְּתַרְתֵּי לְרַעוּתָא, דְּהֵינוּ שֶׁהוּא מִלּוּחַ אֶחָד וְגַם אֵין לָהּ אַסְקֻפָּה. וּבְפָתַח הָעֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר, ג]מְצַדְּדִים (כנ) הָאַחֲרוֹנִים דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל שִׁיטָתוֹ לְהָקֵל: (לב) וּכְשֶׁפּוֹתְחִין וְכוּ'. מַשְׁמַע מִזֶּה (כנ) דְּהוּא מֵירֵי בְּשֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה, אֲבָל אִם הִיא קְשׁוּרָה וּתְלוּיָה, אַף שֶׁנִּגָּרֶרֶת בָּאָרֶץ כְּשֶׁפּוֹתְחָהּ, שָׁרֵי אַף שֶׁאֵין לָהּ תִּקּוּנֵי דְּלָתוֹת כְּרָאוּי, וְהֵינוּ מִשּׁוּם דְּכֵאן מֵירֵי בְּפָתַח הָעֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר: (לג) אַף עַל פִּי שֶׁשּׁוֹמְטִין וְכוּ'. הֵינוּ שֶׁאֵינָהּ קְשׁוּרָה כְּלָל. וְאַף עַל גַּב דִּבְרִיס סָעִיף ג' בְּדֶלֶת שֶׁל רְחָבָה שֶׁגַּם הִיא מִסְתַּמָּא עֲשׂוּיָה כְּשְׁאָר דְּלָתוֹת, וַאֲפִלּוּ הָכִי מַחְמִירִינַן שֶׁיִּהְא קָשׁוּר וְתָלוּי מִבְּעוֹד יוֹם, הָכָא אֵירֵי בְּפָתַח שֶׁהוּא עֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר וְכַנַ"ל, וּסְבִירָא לַהּ דְּבָזֶה לֹא בָּעֵינַן (קָשׁוּר) [קְשׁוּר] כְּלָל וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסָעִיף קָטָן כ"ט [הַגְּ"ר"א]: (לד) וְיֵשׁ חֲקִיקָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּהַחֲקִיקָה נֶחְשֶׁבֶת כְּאַסְקֻפָּה: (לה) שֶׁדֵּינָם כְּדֶלֶת. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּאַף עַל גַּב דְּהַקְּרָשִׁים אֵינָם מְחֻבָּרִים וְהוּא מַכְנִיס כָּל קֶרֶשׁ בִּפְנֵי עַצְמוֹ, אֲפִלּוּ הָכִי לֹא נֶחְשַׁב כְּדֶלֶת שֶׁל לוּחַ אֶחָד: (לו) הוֹאִיל וְאֵינָן וְכוּ'. כְּבָר כָּתַבְנוּ לְעֵיל (ס"ק לא) דְּהָאַחֲרוֹנִים מְצַדְּדִים לְהָקֵל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֲפִלּוּ בְּאֵינוֹ קָשׁוּר אֲפִלּוּ בְּנִפְתָּחָה הָאַסְקֻפָּה [טַ"ז (סק"ב) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]. וְנִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַגְּרָ"א שֶׁמַּחְמִיר לְעֵיל בָּעָשָׂה לוֹ בַּיִת יָד וּמַתִּיר אֲפִלּוּ אֵין קָשׁוּר וְתָלוּי. טַ"ז (סק"ב), עַיֵּן שָׁם: ד (ד) אֵין. וְהוּא הַדִּין בְּקֶסֶת חָלוֹן אִם אֵין עֲשׂוּי לִפְתֹּחַ אֶלָּא לְעִתִּים רְחוֹקוֹת, הֲרֵי כְּאֹהֶל קָבוּעַ. הָרֹא"שׁ סוֹף עֲרֻבִּין (פ"י סי' טו ע"י"ש): (ה) וְאֵינָן. וְהַבַּ"ח (ס"ה) מַקֵּל אַף בְּלוּחַ אֶחָד אִם עֲשׂוּי לִכְנִיסָה וִיצִיאָה תָּדִיר, וְהָרַמְבַּ"ם (פכ"ו ה"ט) מַקֵּל טְפֵי. מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח):

שַׁעַר הַצִּיּוּן

וְכֵן בִּשְׁאָר מִגְדָּרִים (משו"ת סק"ב): ג (יז) בַּיִת יוֹתֵר (ד"ה ופתח) בְּשֵׁם הָרַאֲבַ"ד: (טו) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח): (מז) הַגְּ"ר"א (ס"ט) וְכֵן מוֹכִיחַ בְּרַ"שִׁ"י בְּמִשְׁנָה (עירובין קא. ד"ה אין): (יז) כֵּן מוֹכִיחַ בְּרַ"שִׁ"י (המאור עירובין לג: ד"ה הא) וְהָרִיטְבָ"א (עירובין קא. ד"ה מתני'): וְהוּא בִּנְשִׁמַת אָדָם (ח"ב כלל ל"ט סק"א) וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ובהוה): (יט) לְבוּשׁ: (יט) וְכֵן כָּתַב הַגְּ"ר"א בְּתוּרַת הַמְחַבֵּר, וּבְדַעַת הַגְּהָ כּוֹתֵב גַּם כֵּן (בסעי' ד) כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ: ד (כ) רַ"שִׁ"י (עירובין קא. ד"ה רחב): (מא) כֵּן מוּכָח בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה הלת) וְכֵן כָּתַב הַגְּ"ר"א בְּדַעַת הָרִי"ף (עירובין לג:) וְהָרַמְבַּ"ם (פכ"ו ה"ט): (כב) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ח): (כג) הַגְּ"ר"א לְפִי גִּרְסַת הָרִי"ף שֶׁגִּרְסָה שְׁאִינָהּ נִגָּרֶרֶת וְאֵירֵי לְדִידֵהּ בָּעֲשׂוּיָה לִכְנִיסָה וִיצִיאָה, וּמִשְּׁמַע לְפִי זֶה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** בשו"ע הרב (סי' תקיט ס"ד) כתב דתדיר היינו דרכו לפתוח ולנעול כל יום. **ב]** וכן דעת שו"ע הרב (סעיפים יא-יב).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah